

„IŠEIVIŲ DRAUGAS,”
eina kartą į savaitę kiekvieną subatą.
KAINA JO:
metams 9 šil. (\$2).
pusmečiui 5 šil. (\$1).
3 mėnesiams 2/6. (50 c.).
Pagarsinimai 6 penai už ketvir-
ai į colį, arba sulig sutarties.
Puiki spaustuvė darbams atlikti.
Knygų sandėlis!
„Išėivių Draugas,”
281 Eglinton Str., Glasgow.

IŠEIVIŲ DRAUGAS

„IŠEIVIŲ DRAUGAS.”
Lithuanian Weekly newspaper
Published every Saturday by
Lithuanian R. C. Associa-
tion of Labour. Subscriptions
Yearly 9 sh; halfyearly 5
sh. Advertisements 6 d. per
square inch.
„IŠEIVIŲ DRAUGAS.”
281 Eglinton Street, Glasgow

LEIDŽIAMAS BRITANIJOS L. K. DARBININKU S. JUOZAPO SAJUNGOS

No.43 (239 metai V)

19 SPALIŲ 1918 m.

Atskiras ekz. 2 pc

BOLSZEVIKAI SAMDININKAI KAIZERIO.

Leninas su Trockiu Agentauja Vokiečiams.

Amerikos Suv. Valstijų valdžia paskelbė ištisą eilę (apie 70) dokumentų, parodančių kam tarnauja bolševikai ir jų carukai Trockis su Leninu.

Tie dokumentai parodo, kad sulig bolševikų kamisorių prisakymo išvogta iš archyvų dokumentai, kurie buvo pažymėję bolševikų sątikius su vokiečiais. Irgi bolševikai pardavė vokiečiams visus rusų špiegų surinktus dokumentus, kurie parodė, jog vokiečiai karėn rengėsi iš seno ir buvo nusistatę karei laiką 1914 m. Toliau dokumentai parodo, kad vokiečiai išmokėjo bolševikų vadams (Lenino valdžiai) 50 milijonų rublių, „ant užlaikymo raudon-sargių”. Vokiečiai pirm rinksiant „kamisorius” — pasiuntė bolševikams sąrašą kandidatų: ką rinkti. Sulig to sąrašo visi „išrinkta”, tarpe jų Trockis ir Leninas. Vadinas, jie išrinkta, nes vokiečiai juos rinkti paliepė. Vokiečiai išmokėjo 5,000,000 rublių savo ir bolševikų agentui Rusijoje, kad jis sunaikintų Vladivostoko karės sandėlius, nes ten laukta japonai. Rods, tas nepasisekė, agentas pasivėlavo pasirupinti. Vokiečiai „sutarė” su „Trockio Ko“ nusipirkti rusų valstijos dalis, sudaryti žinomą „prekybos sutartį” (sulig tos į Rusiją būtų neįsileista kitų šalių tavorai, tik iš Vokietijos; vokiečiai gautų iš rusų milžiniškus muitus, rusai turėtų įsileisti be jokio maito; rusų prekyba būtų vokiečių vergijoje). Bolševikų kamisoriai net už vokiečių pinigus sutiko pagelbėti prislopinti bolševikizmo praplitimą ten, kur vokiečių interesai buda-vo bolševikizmo neįsileisti: Livonijoje, Suomijoje, Ukrainoje, užimtuose vokiečių kraštuose.

Tarus striukiau, visi dokumentai nurodo, kad Trockis, Leninas ir Ko dirbo vokiečių pelnui, už vokiečių pinigus, varė sau gešęftą ir bolševikizmą „platino” sulig vokiečių plano ir paliepimo, buvo kaizerio agentais, tarnais.

Rods, buvusieji begrašiais suskeliais dabar jie tapo milijonieriais-kapitalistais ir kol rusai nenukratys juos vėl į mėslyną, tol jie naudosis sau „laisvėmis”, kad milijonai vargšų badu mirs ir didžiausį vargą kentės.

Kvailas Gudrolis.

Pigu suprasti, kad karė nemaž kam pelninga. Daug kas dėl karės susikriovė turtus. Todėl, kam pačiam nereikia kariauti ir gyvybę rizikuoti, tas kartais gali pageidauti, kad karė niekad nesibaigtų bet visad tenstus. Aišku, geras žmogus karės negali pageidauti, bet tik toks, kur už grašį įmanytų savo dušią parduoti ir visą svetą kraujuose paskandinti.

Tulas Škotijos farmeris, pardavęs aukcijoje veršį už nesvietiškai stambią kainą suriko: „tegyvuoja karė kuoilgiausiai!” Bet nors širdy gal nevienas farmeris kvailam karės „garbintoju” pritarė, tečiaus viešai iš tų žodžių pasipiktino. Aukcionierius paskelbė veršio pardavimą neįvykusi, kvietė visus prasikaltusio farmerio gyvulius boikotuoti.

Kampanija Serbijoje.

Serbijoje padėjimas fronto keičiasi kasdien. Serbų ir prancūzų kariumenė, atmušusi miestą Nish, dabar varosi smarkiai pirmyn, jau atgriebė iš austrijokų bei vokiečių virš dviejų trečdalių viso krašto. Dalis serbų kariumenės jau prisiartinio prie svarbios tvirtovės Kragujavac ir kitoj vietoj prie Bosnijos (Austro-Vengrijos valdžioj kraštas) rubežiaus. Tuo pačiu tarpu prancūzų kariumenė perėjo rubežių į Juodkalniją, atmušė miestą Ipek ir tokiu būdu pradėjo paliuosavimą Juodkalnijos (Montenegro, Černogorija, Czarnagora.)

Prancūzų kariumenė irgi perėjo bulgarų rubežių pagal miesto Vidin ir čion pasiekė upės Dunojaus krantą. Upė Dunojus toj vietoj skiria (rubežiuoja) Bulgariją nuo Juodkalnijos. Ir Austro Vengrijos rubežius nuo čion arti.

Užėmę Dunojaus krantą prancūzai dabar nepraleidžia ta upę plaukyti austrijokų garlaiviams, kurie seniau galėjo iš Austrijos per Rumuniją-Bulgariją plaukti iki Juodos Jūrės ir Turkijos. Austrijokų vienas garlaivis apšaudyta ir gavo įklimpti į kito atkrančio smiltyną.

Tokių būdu vis labiau siaurinama sąrišiai tarp Austro-Vengrijos, Vokietijos ir Turkijos. Užėmimas upės Dunojaus krantų pagal Vidin — nemažas talkininkų laimėjimas. Jau austrijokai-vengrai bijosi ne tik prarasti Serbijos bei Juodkalnijos kraštus, bet turi rengtis apginti savo parubežį.

Albanijos Kampanija.

Albanijoje italai užgriebė Albasan ir Durazzo varosi pirmyn į Juodkalnijos pusę. Pasitikima, kad nel. b ilgai reikės laukti, kuomet austrijokai apleis visą Albaniją ir Skutari miestą ir Juodkalnijos šalį.

Macedonijos Kampanija.

Graikų kariumenė jau užėmė nuo bulgarų visą kraštą, kurs pirm karės priklausė Graikijai, kurį bulgarams buvo pavedęs graikų ex-karalius Konstantinas. Vadinas, rubežius eina ten, kur prieš karę buvo. Graikai atsiėmė miestus Sėres, Drama, Kavala ir tt.

Belgijos Kampanija.

Pereitoj savaitėje labai žymiai persimainė frontas Belgijoje. Vokiečiai apleido visą jurių pakraštį iki Halandijos rubežiaus, apleido miestus Ostend, Zibrugge, Bruges ir tt. Frontas artinasi prie upės Escaut arba Shieid. Britų kariumenė randasi visai arti miesto Turnai.

Vokiečiai apleidę jurių pakraštį labai palengvino britų upą: mat, ten jie buvo visai arti Britanijos, dabar slenka tolyn. Vėl, ten buvo patogi stovykla dėl povandeninių laivelių ir orlaivių.

Belgai ir prancūzai džiaugiasi atsigriebdami savo kraštus.

PRANCUZIJOS KAMPANIJA.

Prancūzijoje mušiai buvo labai smarkus, ypač prie Cateau miesto. Dabar tame krašte talkininkai gerokai prasimušė pirmyn išsiskverbę į diktą miestą ir svarbią tvirtovę Valancienes.

Prancūzų kariumenė vėl pradėjo varytis toliau nuo Loan ir La Fere. Amerikonai prie Verduno turėjo smarkius mušius, bet frontas kaip ir tas pats paliko.

Daugelis Serga.

Visame Britanijos plote pastarais laikais labai daug kas serga influenza, tankiai su priedu pneumonijos bei plaučių uždegimu. Miršta irgi nemaž. Liga aplankė labai daug lietuvių visokio amžiaus. Kitur persirgo ištisos šeimos. Nemaž ir pasimirė. Tai lig koks karės užneštas maras. Ištikro toji liga kartais siausdavo Britanijoje ir laikais taikos, tik ne tiek daug ką paliesdavo. Dabar vargiai rasi Britanijoje žmogų, kurs tąją ligą nebūtų persirgęs arba nesirgtų.

Turkija ir Taika.

Turkija perkeitė savo valdžią (ministerius). „Didžiojo Viziriu“ (ministerių pirmininku) yra talkininkų šalininkas. Turkija pasiuntė tokį pat paskelbimą prezidentui, kaip vokiečiai ir austro-vengrai. Atsakymo viešo iškšiol negavo. Bet labai galimas dalykas, kad slapta eina derybos ir pasitarimai ir tik velkama laikas. Ko gero bil dieną galima tikėtis išgirsti, kad turkai sutarė mušius pertraukti ir pasidavė pilnai ant britų ir talkininkų malonės. Bolševikų paskelbtoji turkams karė tebvedama ant bolševikiškų laikraščių skylėlių ir liežuivais.

Turim pažymėti, kad turkai su Suv. Amerikos Valstijomis karės neveda ir nevedė visai, skaitosi prietelystėje. Ten (kaip ir Bulgarijoje) visad gyvena Suv. Amerikos Valstijų atstovas — ambasadorius. Aišku savaimi, jei kas-tai jis derybose apie mušių pertraukimą tarpininkauja ir rupinasi turkus išstumti iš vokiečių talkos. Tik nemaž vokiečių kariumenės ir laivų sėdi turkų sotinėj, Konstantinopolyj (tas pats miestas vadinama dar Stambulu ir Cargradu); jie prilaiko turkus pasižaboję.

Austrija-Vengrija ir Taika.

Austrija-Vengrija buvo pasiuntusi tokį pat pranešimą prezidentui, kad priimanti prezidento programą ir net jau suteikusi autonomiją čeko-slovakams, jugo-slavams ir tt. Prezidentas atsakė, kad dabar to permaž. Nes dabar Amerikos Suv. Valstijos pripažino čeko-slovakų ir jugo-slavų teisę prie pilnos neprigulmybės ir todėl Austrija-Vengrija turi tartis su čeko-slovakais ir kitomis savo tautelėmis pati. Nes bus taip kaip tos tautelės apsisprends: ar prigulėti nuo Austro-Vengrijos, ar ne. Jei reikalaus neprigulmybės-reikalavimą turės paremti Suv. Amerikos Val. valdžia.

Kitais žodžiais, Austro-Vengrija turinti būti pasirengusi suskilti į keletą neprigulmingų valstijų.

Imperatortus Karolis išleido proklamaciją, sulig kurios pripažinstą teisę autonomijos bei savyvaaldos dėl čeko-slovakų, jugo-slavų ir kitų Austro-Vengrijos valstijos tautų.

Pradėta jau kalbėti daug apie artimą atsimetimą nuo Austrijos vengrų. Vengrija norinti pilnos neprigulmybės, nenorinti unijos su Austrija.

Išrodo, kad Austrijos valstija pradeda skilti į dalis, kaip suskilo Rusija bolševikų globuojama.

Susirinkimas ir Prkalbos.

Burnbank'e 27 d. spalio įvyks susirinkimas ir prakalbos, bažnytinėj svetainėje. Susirinkite skaitlingai visų draugijų nariai ir atveskite ateidami savo draugus bei drauges.

Pradžia ant 3-čios v. po pietų.

Rengėjai.

Kareivio Sapnas.

Po sunkaus ir ilgo maršavimo grįžęs į stovyklą atradau savo mylimą laikraštį, „Išeivių Draugą“, ką tik prisiunstą. Prigulęs ant savo lovos pasilsėti pasiėmiau į rankas „Išeivių Draugą“ ir ėmiau skaityti: žinias, politikos straipsnius, kareivių brolių laiškus. Perskaičiau su džiaugsmu kaip Bulgarija metė kariavusi ir taip padarė didžiausį žingsnį lig vispasaulinės taikos. Rodėsi jau štai taika čia pat, vis smarkiau artinasi.

Bet ypač įsitėmėjau prezidento Wilson deklaraciją, taikos projektą, kurs pripažino mažųjų tautų pasiluosavinimą iš po jungo stipresnių, didesnių valstijų. Deklaracija apie visų, lygiai didelių, lygiai mažų tautų laisvę, apie teisių šventumą, priespaudos panaikinimą. Smagu pasidarė ant širdies skaitant.

Beskaitydamas užsisvajojau, užsimislėjau giliai. Bet mintis smagios. Prezidento istoriškoji deklaracija, teisių silpniems pažadėjimas. Jug tarp tų silpnų tautų, mažų ir neturtingų irgi yra mūsų tėvynė Lietuva. Jug tai ir Lietuvai pažadėta laisvė, teisių lygybė, laimingoji ateitis pasaulio tautų šeimos tarpe. Kaip linksma! Lietuva bus laisva, neprigulminga, nespaus jos maskolių kvailas, nepakeliamas jungas, nenaikins lietuvių dvasios prusų savymeilė ir galybė.

Ir savo akimis regiu paveikslą. Paveikslą gražų, smagų. Laisvos ir neprigulmingos Lietuvos. Nereikia vergauti jau prusui, nereikia tarnauti rusui. Lietuva sau ponas.

Štai išrinkta šalies valdžia, prezidentas lietuvis. Gyventojai džiaugiasi, pradeda pamiršti vargus ir kentėjimus, kurių laike didžios karės netruko. Visi dirba, kruta savo ir tėvynės naudai, atstato kas sugriauta, taiso, naujai įrengia. Ir visa Lietuva lig ne ta, persimaino, persikeičia stebuklingai į trumpą laiką.

Žaliuoja, žydi sodai apie lietuvių namučius. Ir tie nameliai jau ne sukrypusios, netašytų rąstų, šiaudininiais stogais bakuželės. Bet jau daugumoj iš plytų, ciemanto, raudonais stogais it kokie puošnus generolai raudonomis kepurėmis.

Kur nepasisuksi-ten mokyklos, gimnazijos, kur pilna Lietuvos sunų ir dukrelių, pilna jaunuolių, ką iš pačių šaltinių semia mokslą ir išauklėjimo naudą; tie jaunuoliai, Lietuvos vaikučiai, jau nežada svetimiems dievams tarnauti, bet paaugę ir prasilavinę ketina buti savo krašto ištikimais piliečiais, prireikus ir apgynėjais. Jie ne nebereiks po svetimus kraštus blaškytis duonos bejieškant, gana vietos ir duonos Lietuvoje! Jie šalį pakels, pagerins, juos šalis priglaus.

Štai kaip kioniški dabar Lietuvos keliai. Kieti, akmenų grįsti, lygus ir sausi, pakeliais pilnai prisodinta medžių, gražiai aplimavota krumeliais, malonu žiurėti, patogų naudotis, važinėti. Geležinkeliai išraižę visą kraštą skersai ir išilgai, upėmis plauko patogus garlaiviai, viso krašto komunikacija stebėtinai išsivysčiusi. Pasistebėti gamtos gražumais, tyru oru pakviepuoti turtingi setimtaučiai lankosi buriais.

Visa šalies pramonija ir per tai visas gerbuvis pakilęs nepažinstamai. Gana savo fabrikų ir dirbtuvių duoti uždarbį saviems darbininkams. Pačių darbo žmonių surinktas ir suorganizuotas turtas (kapitalas) neša nauda kraštui ir jo gyventojams.

Lietuvos turtų pamatas-ukininkystė, geroji žemelė, ką visus netinginius maitina, nuo kurios kartais net tinginiui šis tas kluva. Bet laisvoj Lietuvoj jau ir ukis lig kitoks, neg buvo rusų jungo laikais.

Jau ukininkas-ne vyžuotas skurdžius, bet tikras sau ponas, pasituris farmeris, kaip kultūriškuose kraštuose yra. Dirba jis žemę panaudodamas naujausias priemones, geriausius įrankius, atskančiausius budus. Užtai jo darbas apsimoka puikiausiai, neša šimteriopą vaisių. Žemės produktais minta ne tik Lietuvos gyvenytojai, bet atliekta dar maisto išvežimui į mažiau derlingus kraštus.

Lietuvos jaunimas, gražus tautos žiedas, jau metęs storžieviškumą, apsileidimą, apsnudimą ir tinginį. Veiklus ir linksmas, myli dorą, blaivumą, tėvynę, savo tikybą, gerus papročius, puikiausias šalies dainas. Organizuojasi ir telkiasi į draugijas, šviečiasi, lavinasi, aklėja savo budą, stiprina dvasios ir kuno jėgas. Ir metęs paniurimą linksmi ir dorai leidžia jaunystės dienas.

Pražydo visa Lietuva it puikiausias žiedas. Nepažinsi, nepalyginsi prie seno ištižimo ir pairimo bei apsileidimo. Viską puikiai, gražiai. Štai regiu tą viską aiškiai. Kaip linksma! Paimsiu sparnus, štai jau nulėksiu į tėvynę. Sveika mylimoji, laisva, neprigulminga Lietuva!

Sveika tėvyne, grįžta tavo sunų ir dukros iš tolimo krašto, kur išguiti ligai tos dienužės laukė, kad tave laisvą paregtų! Ir štai aš vargo kareivis grįžtu. Priglausi mane ir.... Ak! tai buvo tikrai sapnas!...

Tėvynė Lietuva pranyksta iš akių. Jau nebematau jos laimės, jos pražydėjimo. Nebegirdžiu sidabrinių Lietuvos dainelių. Priprastas, kasdieninis bildėsis žadina mus, kareivius, iš miego. Pilkos kazarmių sienos, kareiviški įrengimai, tie patys kasdieniniai draugai, ta pati kareiviška lova. Tai joj buvęs aš užsnukęs ir pasapnavęs šį puikų, malonų sapną, kurį prezidento Wilsono deklaracija įkvėpė. Laikas keltis, nes laukia jau dieniniai kareivio vargai ir darbai rupesteliai. Lipk, nabageli, iš lovos!

O visgi, kaip gaila, kad tai buvo tikrai sapnas, tik svajonė! Kaip gaila, kad taip laimingą tėvynę temačiau vien sapne! Kaip puiku būtų, kad galėčiau kuomet nors tikrenybėje Lietuvos laimę ir pražydėjimą paregti!

O dabartinė tėvynės tikrenybė tebėra nesmagi, apgailėtina. Lietuvoj karės stovis ir lietuviai vargsta prusų junkerių ir valdovų prislėgti, pavergti. Ir daug-daug turės dar laiko nuplaukti, kol laisva ir neprigulminga tėvynė galės atsigausti iš griuvėsių ir pražydyti laimingai. Kad tik tai nebūtų vien sapne! Kad bent kada ištikro taip įvyktų! P. Bulaitis, kareivis.

Red. pr.: Ištikro, stipriai galima paabejoti, ar bent kada bus Lietuvoj taip gražu kaip išsapnuota, nors Lietuva ir taptų neužilgo neprigulminga. Neprigulmybė ir laisvė nereikia savimi visko. Greta to reikia jug darbštumo, doros, mokėjimo laisvę naudotis, vienybės ir tt. Ar to visko pakaks lietuviams? Čia klausimas, taip tarus, visas kriukis. Už gražų sapną, nors tai buvo „tik sapnas“—visgi ačiu.

Darbo Batalijonas Prancuzijoje.

Jurgis Vanagaitis prisiuntė iš Prancuzijos sekantį laiškutį J. Venciuui.

Gerbiamasis drauge!

Labai ačiu už laišką, kurį man atsiuntei. Labai džiauguosi, kad jau užbaigėi savo reikalą ir nusikratei tą nelaimingą jungą nuo savo sprando; teipgi atsiprašau, kad aš jums nieko neparašiau apie savo padėjimą, nes įvairios kliūtys nedaleido. Progai pasitaikius šį tą parašysiu ir, jei kas tiks, tai meldžiu į laikraštį patalpinti. Pribuvom į Franciją 21 birž, ir apsigyvenom girioj. Dirbom prie tranšėjų kasimo ir tvorų tvėrimo vienur apdirbus keliames į kitą vietą ir teip toliau iš vietos į vietą.

Gyvenimas iškart pasirodė baigus, nes girdėjom armotų trenksmus tik už kelių mylių nuo mūsų stovyklų, naktimis pasirodydavo vokiečių orlaiviai, kurie norėdavo apžiurėti kariuomenių stovyklas; bet su laiku viskas nurimo, nes vokiečiai jau toli nuo mūsų ir negirdim armotų balsų. Man teko sueiti amerikiečių kareivių, kurių tarpe buvo ir lietuvių daugybė. Vienas pasitaikė net draugas iš Lietuvos pažystamas, o kitas pirm kelių metų gyvenęs Škotijoje (Burnbank). Jie visi išrodo narsus ir pilni energijos kareiviai.

Dabar dirbame ant stoties įvairius darbus, kokie papuola. Darbas nesunkus ir užtenkamai laiko gaunam atilsėti, kaip kada tris dienas savaitėj. Kartais pasitaiko pamatyti ir vokiečių belaisvių, kuriuos traukiniu veža toliau. Jie labai suvargę, ir jau dvasia jų nupuolus, o man, suprantant jų kalbą, teko girdėti juos kalbant ir besidžiaugiant, kad pakliuvo į nelaisvę, tai sako, yra viltis, kad sveiki sugrįžsim į „Fatherland.“

Gyvenimas būtų labai smagus, jei būtų mėt ant liuosybės. Oras labai tyras, puiki ir šilta vasara, laukai labai panašūs į Lietuvos laukus, nes čionai ukininkų šalis ir aukės vedama kaip Lietuvoj. Tik dar ar, karės laiku, kaip kas apleista. Sodnai labai dideli, auga įvairūs vaismedžiai. Mūsų yra čion 100 suviršum lietuvių apie 300 žydų ir keletas lenkų, latvių ir rusų. Prie mūsų yra ir vienas rusų oficerias, kaip pagelbininkas arba „interpreteris.“ Jis čion nuo tų laikų, kada rusų kariumenė grumiesi Francijoje.

Tai tiek apie mūsų gyvenimą. Man labai gaila, kad reikėjo palikti visos draugijos ir nuskristi į netikėtą vietą, bet visgi turiu viltį, kad vėl sugrįžsiu kada nors.

Gerbiamas drauge! Tark ačiu mano vardu „Blaivybės Dr.“ kuri man laikraštį siunčia veltuo ir pasveikink visus jos narius mano vardu, teipgi duodu labas dienas J. Valaičiui ir D. Strungiui. Geistina, kad ir mane kas su laišku atlankytų, aš labai laukiu. Pirmiau gaudavau nuo a. a. V. Tautkaus, o pastarais laikais vien tik iš namų. Man įvairios aplinkybės neleidžia tankiai laiškus rašyti. Tuo tarpu linkiu viso gero, tardamas sudiev.

Jūsų ištikimas draugas.

Jurgis Vanagaitis.

Sereda, 18 rugsėjo, 1918 m.

A. A.

ANTANAS BULKAITIS. (Neologas).

BATHGATE. Čionai gauta iš Britanijos karės ministerijos trumpas telegramoje pranešimas, kad Antanas Bulkaitis, P-te 5281, Local Force, Lithuanian Legion, Archangelske, pasimirė 24 rugsėjo. Smulkmenų jokių neprisiunsta iki šiol. Bet aišku tas: Antanas Bulkaitis persiskyrė su šiuo svietu.

A. a. Antaną Bulkaitį galima drąsiai priskaityti prie žymiausių ir prakilniausių Škotijoje gyvenusių lietuvių angliakasių. Per desėtką metų buvo jis, kaip anglų sakoma, lig ir lyderiu, pavydriūm Bathgate lietuvių tarpe. Neturėdamas didesnio mokslo, per savo rupestį kiek tepasilavinęs, tečiaus rimto, pastovaus ir blaivaus budo-buvo visų gerbiamas draugas, prie gero patarėjas ir agitatorius. Prigulėjo prie visų katalikiškų draugijų, beveik visą laiką buvo parapijiniu kolekatorium, remdavo kožną naudingą sumanymą. Kai kurį laiką buvo ir „Išeivių Draugo“ neapmokamu agentu-platintoju.

Pereitais metais jis podraug su kitais lietuviiais vyrais išvažiavo Rusijon, pabuvojo Sibire, bet galutinai iš ten grįžo atgal į Archangelską, kaip ir kitų lietuvių daugelis, pasitikėdamas, bene pasiseks grįžti į Škotiją. Kuomet Archangelske išsikėlė britų kariumenė, a. a. Antanas prisidėjo ton į lietuvių legijoną.

A. a. Antanas buvo, rodos, sveikas vyras, pačiame stiprume, vos per trejetą desėtkų metų pragyvenęs. Bathgate paliko jo žmona su mažais vaikučiais dideliame varge.

Mirtis, rods, suranda žmogų visur. Tečiaus šios karės laiku kaip daug apgailėtinų didžiai nuostolių apturėjo ir Britanijos lietuviai! Ištisa eilė gerai žinomų čion, gerbiamų vardų, kurių savininkai kito karės frontuose, Rusijoje ir kitur. Tesuteiks jiems ir Antanui Bulkaičiui Dievas amžiną atilsį!

Lietuvos Padejimas.

Vokiečiai ir L. Taryba.

KOVA UŽ NEPRIGULMYBĘ.

Mūsų tėvynė vokiečių užimta ant tuščio laukė paguodos, vilties žodžio, bet nesulaukė nei iš rytų, nei iš varkarų. 8-16 rugsėjo 1916 m. Kijeve buvo susivažiavimas Rusijos tautų atstovų. Ten buvo ir mus 2 atstovai.

22 tautų atstovai tarp ko kito nutarė atsisaukti į rusų valdžią, kad pripažintų neprigulmybę Lietuvai, kuri susidėję iš Didžiosios ir Mažosios Lietuvos (Prūsų Lietuvos) ir Suvalkijos, kurią neteisėtai buvo priskaitę prie Lenkijos. Bet ant šio atsisaukimo nieko neatsakė nei Kerenskis, nei Leninas su Trockiu. Per taiką Lietuvos Brastose bolševikai išsižadėjo Lietuvos ir Lenkijos ir paliko mus ant vokiečių malonės. O žinome kas do malonė vokiečių. Jie jau apskaito, kad tik vienoj Kauno gubernijoje galės apgyvendinti 600,000 vokiečių, o lietuvius išvarys Vokietijon į dirbtuves, kur turės išnykti ir jų vardas.

Grėšiant tokiam pavojui subruzdą mūsų veikėjai tėvynės ginti.

Po rusų revoliucijai, kada vokiečiui iš rytų joks pavojus negresia, Lietuvoj duota biskis daugiau liuosybės. Rugsėjo mėn. 1917 m. pasirodė laikraščiai Vilniuje, Kaune. Valia buvo daryti šokių tokius susivažiavimus.

18-23 rugsėjo 1917 m. susivažiavo Vilniun atstovai nuo visų luomų ir kraštų taip vadinamon Konferencijon ir nutarė:

1. Kad galėtų klestėti ir vystytis Lietuva, būtina reikalinga jai neprigulmybė ir demokratiškas valdymas.

2. Svetimos tautos Lietuvoje turės pilną liuosybę savo kalbų ir tikybos reikaluose.

3. Kad nustatyti santykius su kaimynais turi būti sušauktas Lietuvių Seimas liuosai ir betarpiškai išrinktas.

4. Pagalios, po varu vokiečių nutarta: jeigu Vokietija pristos apšaukti Lietuvą neprigulminga ir laike Taikos Konferencijos palaikys Lietuvos reikalus, tad Lietuvių Konferencija, atmindama, kad Lietuvos reikalai normališkuose taikos laikuose linksta ne tiek rytų ar pietų, kiek vakarų pusėn, pripažinstą galimumą, kad Lietuva užmegs santykius su vakarais t. y. vokiečiais, bet taip, kad nekenktų jos neprigulmybei ir savistovumui. Pabaigus savo darbą Konferencija išrinko L. Tarybą iš 15 narių. Išgirdę apie tai vokiečiai, iš savo pusės, pastatė šiuos reikalavimus:

1. Lietuva galės praplėsti savo rybas rytuosna ar pietuosna, jeigu atsižadės Prūsų Lietuvos.

2. Lietuva tur padaryti militarinę sutartį su vokiečiais. Lietuvos kariumenė bus po komanda vokiečių ir turės eiti karėn su vokiečiais prieš jų priešus Europoje. Nuo karių vokiečių kolonijose bus lietuviai liuosai. Iš savo pusės vokiečiai eis pagalbon prieš Lietuvos priešus.

3). Turi būti komunikacijoj, (kelių) pašto ir muitų vienybė su vokiečiais. Pinigynas bus vokiečių prižiurimas. Lietuva tur vokiečiams duoti žaliąją medegą (neišdirbtą, nesufabikuota galutinai) ir įvairų už vokiečių prekes. Ir tuojaus vokiečiai, o geriaus sakant kaizeris pradėjo piršti savo sunus į Lietuvos karalius, mat, vokiečių kultūra nepripažinstą jokių respublikų.

Vyskupas Karevičius gelbėdamas Lietuvą nuo prūsų antisėdimo važinėjo Berlynan pas kanclerį Hartliną, protestuodamas ir kratydamas Lietuvą nuo „vokiškų karalių“, kad Lietuva šalis išvien katalikiška neprisiims protestono karaliaus (o tas buvo daroma tikrai laiko nutensimui ir nuo vokiečių užpuolimo apsiginimui). Tada vokiečiai pradėjo piršti Jurgi, sunų Saksonijos karaliaus ir norėjo tokiu būdu asmenišką uniją padaryti tarp Lietuvos ir Saksonijos.

Tokie unija bledinga Lietuvai; Lietuvos karaliai po smert savo tėvo visados grįžtų Saksonijon. Lietuvoj neprigytų, jos nepamylėtų, vien tis išnaudotų. Tad lietuviai, neturėdami kito išėjimo, pasirinko sau už karalių Vilių Urahą, kunigaikštį be jokios valstijelės. Vokiečiai nepatenkinti, kad Lietuvos Taryba atsisako daryti kokias nors sutartis su jais, bet reikalauja visuotino Sermo, uždraudė Tarybai apšaukimą Lietuvos neprigulmybės, varžė Tarybos veikimą ir net susirinkimus.

Tik 8 d. sausio 1918 m. pirmas buvo oficialis L. Tarybos susirinkimas. Padrąsinti Erzbergerio, Davido ir Groeberio, vadų vokiečių partijų, ir su pritarimu karinės ir administratyviškos vokiečių valdžios Lietuvoje, pasiremiant pripažinta teisia mažoms tautoms apsisprendimo ir 18-23 rugsėjo Konferencijos nutarimais, nusprendė apšaukti Lietuvą neprigulminga. Kaizeris priešinosi, reikalavo amžinų ryšių su Vokietija. Kas reiškė, kad Lietuva vien tik tuščią vardą būtų nešiojus ir daugiau nieko.

Bet to nepaisant, L. Taryba susirinkus Vilniuje 16 d. vasario 1918 m., apšaukė Lietuvą neprigulminga ir atsisaukė į Vokietiją ir Rusiją taip:

„Lietuvos Taryba, atstovaujanti Lietuvos tautą, pasiremama ant pripažintos teisės apsisprendimo ir nutarimo Lietuvių

Konferencijos 18-23 rugs. 1917 m., apšaukia Lietuvą neprigulminga ir demokratine valstija su sostine Vilniuje ir praneša savo atsiskyrimą ir sutraukimą visokių ryšių, kokie tik buvo su kitomis tautomis ar valstijomis.

Tuomi pat laiku L. T. paskelbė, kad pamatai Lietuvos valstijos ir sątikiai su kitoms kaiminiškomis tautomis ar valstijomis bus nustatyti ant visuotino liuosos Lietuvos Seimo, kuris turi būti kuogreičiausiai sušauktas.

Ir pranešdama L. T. apie šį nutarimą vokiečių valdžiai, prašo pripažinti Lietuvą kaip neprigulmingą valstiją.

Vokiečiams toks žingsnis labai nepatiko. Cenzura uždraudė apie tai rašyti ir delegatai, kurie buvo siunčiami užrubežyn prašyti kitų valstijų pripažinti Lietuvą už neprigulmingą, buvo sulaikyti Vilniuje. Pavyzdžiui, Švedijoj dasižinota apie Lietuvos neprigulmybės apšaukimą tik 7 dieną kovo.

Tuomi tarpu lietuviai auokojo Viliui Urah Mindaugo karaliaus vainiką. Kaizeris nubaudė kunigaikštį Vilių Urah, kad nesikištų į Lietuvos reikalus. Vienok 23 kovo vokiečių kancleris pašaukė pas savę L. Tarybą ir vardan kaizerio ir visos Vokietijos paskelbė Lietuvos neprigulmybę, bet kartu reikalavo, kad Lietuva padarytų amžinas sutartis su Vokietija. Lietuvos gi Taryba seną savo giesmelę vėl užgiedojo: „Lietuvių liuosas visuotinas Seimas tai padaryti galės.“

Taip tai stovėjo Lietuvos dalykai santikiuose su Vokietija, kada jie buvo visoje savo galybėje. Bet dabar jų sprandas braška, Lietuva krinta jiems iš nagų. Bet kur, kaip, kam?

Anglų dar pradžioje karės politika buvo sutverti Lenkiją kuodidžiausią, žinoma, kartu su Lietuva.

Dabar prancuzai tą patį mano. Lenkijos maišan nori sugrusti lietuvius, baltgudžius ir Vakarų ir Rytų Prusiją ir sudaryti Pabaltijos tautų konfederaciją. Šion konfederacijon įeis: Lenkija, Švedija, Danija, Finlandija ir Latvija. Šiuomi tikslu slapta prancuzų misija išvažiavo dabar Švedijon prikalbėti prie šios konfederacijos.

Ant posėdžio šios slaptos misijos buvo pakviesti reprezentantai Pabaltijos tautų. Latvių atstovas užklausė, o kas bus su Lietuva? Atsakyta jam, kad Lietuvos jokio klausimo nesą, ba tai esą *lenkai ir lenkams turi prigulėti*. Latvių atstovas linkėjo Lenkijai liuosybės ir kuoplačiausių rybių, bet tik savo etnografiškose sienose ir pranešė, kad latviai nepageidauja jokios nei federacijos, nei konfederacijos su lenkais. Jie nori sudaryti federaciją su giminiška ir kaiminiška sau lietuvių tauta. Finai irgi išsireiškė neperprielankiai konfederacijai su lenkais kaip imperijalistais.

Rugsėjo mėn. Amerikos senatorius Lodge, kalbėdamas Bostone apie siekimus karės, išsireiškė, kad bus būtina atstatyta Lenkija, bet apie Lietuvą nei žodžio neužsiminė. Amerikos Lietuvių Taryba įdavė jau memorandumą apie Lietuvą ir prašė užstoti ir lietuvių reikalus. Priėmė šį A. L. T. deklaraciją, perskaitė ir Kongresas užregistravo Lietuvos klausymą dienotvarkėje Taikos Konferencijos.

Anglų užrub. dal. ministeris Balfour pereitą savaitę ant laiško Mr. J. Cohen, apginėjo p. St. V. Horlick

(lietuvius, Olekas) Coventry, išsireiškė: deklaracijos lietuvių apie apšaukimą neprigulmybės negavo, pripažinti Lietuvą neprigulminga dar per angstybas esąs laikas, Lietuvos reikalus nepamirš pakelti Taikos Konferencijoje. Ex prezidentas Rooseveltas savo prkalbose tankiai minėjo apie Lietuvos neprigulmybę.

Taigi matome, kad mums tik iš Prancijos pavojus grėšia, bet tikėti galime, kad ir prancuzams dalykai bus išaiškinta.

Per nevalę jungti svetimas tautas prie Lenkijos tai būtų pusti į vieną dudą su vokiečiais. Jeigu dabar su rusiniais Galicijoje lenkai negali sugyventi, tai kaipgi tada sugyventų su lietuviiais, baltgudžiais ir vokiečiais Vakarų ir Rytų Prusijos. Tokia Lenkija būtų pavojingesnė už Balkanus ir netvirtų ilgiaus kaip 5-10 metų. Subyrėtų į dalis, o dalis susirinktų prusokai sau ant naudos ir vėl galėtų pradėti karę su visu ir prieš visą sietą.

K. M.

Krito bei Suzeista Kares Frontuose.

JUSTINAS DAMIJONAITIS. Jisai pradžioj karės prisirašė prie Kanados (kur pats gyveno) kariumenės ir laike pastarų mušių užmušta Prancuzijos fronte.

PETRAS ŽUKAUSKAS, pte 95095. Prisirašė prie britų armijos prieš 1 metus 8 mėnesius. Buvo smarkiai suzeistas Prancuzijos karės fronte. Sakoma miręs, bet tikros žinios dar nėra.

PIJUS ŽUKAUSKAS, p-te 95090, prieš metus prisidėjo prie britų armijos. Prancuzijos-Belgijos fronte tapo lengvai suzeistas. Jau pasveiko.

Tarp užmuštų jau savo laiku paminėjome: V. Tautkų, Kl. Pališkį, Janušauką. Archangelske pasimirė, J. Karunaitis, An. Bulkaitis...

Kas nepaminėta--tečiaus žinoma tarp užmuštų, suzeistų ar mirusių armijoj bei Rusijoj—prašome visad mums pranešti. Pagarsinsime. Pranešant pageidaujama tos smulkmenos: numeris ir pulkas, vardas-pravardė, suzeistas, užmuštas, pasimirė ar pasižymėjo kuo, kada tai atsitiko (maždaug, jei ant tikros nežinia arba seniai buta), ar paliko kiek šeimos, kur toji gyvena, kada prie armijos prisidėjo ar Rusijoj kur pasimirė ir tt. Jei minėjamo lietuvių negyventa Britanijoj—reikia tai pažymėti. Garsinsim vardus ir Amerikos armijos lietuvių kareivių, jei bus mums pranešta.

UDDINGSTON. Karės dvasia apėmė net lietuvių vaikus. Neseniai Alpine Terrace buvo toks atsitikimas. Mažas, 8 metų amžiaus lietuvių vaikas ant laiptų sutiko kitą vaiką ir sušuko: aš tave užmušiu! Paskui pribėgęs pradėjo badyti peiliu. Ant laimės, vaikas buvo persilpnas daugiau nelaimių pridirbti, tik subadė draugo apsiaustą, šiaip jau būtų galėję atsitikti sunkesnis sužeidimas. Dalykas užbaigta teisme, kur vaikui pažadėta beržo košės, o kažygio tėvai gavo užmokėti pabaudos 30 šilingų. Pastebėti, kad kvailio vaikučio užpulta ne iš piktumo, bet tik parodymui kvailaus „drąsumo“ ir žaidžiant „kareivio“ rolę. Tėvai visgi turėtų geriau pridaboti vaikų žaislus ir neduoti jiems visai peilio ar tam panašių dalykų nešiotis.

Taikos Tarybos Nepairo Dar.

Vokiečiai Atsako Prezidentui.

Prezidento Korespondencija Su Vokiečiais.

Tikros taikos konferencijos dar nėra. Tikrų taikos derybų nepradėta. Įvairių kariaujančių valstijų atstovai nėra dar suvažiavę į krūvą tartis ir derėtis apie taikos sąlygas.

Bet kalbos ir tolimesni pasitarimai apie taiką vedama. Nuo to laiko, kaip vokiečiai per kanclerį Max pasiulijo taikos derybas pradėti, iki šiol taikos klausimą svarsto visų valstijų vadai ir spauda.

Vokiečių kanclerio Max viešą atsiliepimą į prezidentą jau paskelbė „Išėivių Drauge“. Lygiai paskelbė prezidento Wilson užklausimus, pasiūnčius vokiečiams. Paskiau patalpinome ištaisai (žodis į žodį) vokiečių atsakymą prezidentui. Trumpai paminėjome antrą prezidento atsiliepimą į vokiečių valdžią. Tame atsakyme prezidentas nurodė, kad apie mūsų pertraukimą sprens generolai, kad vokiečiai apsunkina taiką savo žiaurumu ant jurių ir sąsumos ir tt. (Žiūrėk pereitą „Iš. Dr.“ numerį).

Dabar vokiečiai paskelbė savo naują atsakymą prezidentui (trečią atsiliepimą). Tas atsakymas ilgokas, todėl tik jo turinį paduodame savo žodžiais, trumpai.

Vokiečiai supranta, kad apie mūsų sustabdymą turi sprensti karės vadai ir kad laike pertraukio abiejų pusių palyginamos spėkos paliks kaip dabar yra (suprask, jei dabar prieš kožnus du vokiečių yra tris talkininkai-tai ir paliktų taip; jei talkininkai turi daugiau armotų-tai tiek daugiau ir paliktų; rods, ant to negali sutikti talkininkai, kurių spėkos auga kasdien ačiu amerikams, kad vokiečiai auginti spekas neturi iš kur).

Vokiečiai siūlyja duoti progą nustatyti mūsų pertraukimo, užtikrinimo sutartuvių, smulkmenas. Vokiečiai pasitiki, kad prezidentas neužgyrs (nesutiks priimti) jokių reikalavimų, kurie būtų priešingi vokiečių garbei ir teisingai taikai. (Tas sakinytis nėra aiškus, gali reikšti viską. Kas yra priešinga vokiečių unorui? Kas skaitoma teisinga taika? Jug gal buti „priešinga garbei“ vokiečiams atraugėti užgriebtus nuo Rusijos kraštus, palikti Lietuvą lietuviams ir tt. Arba vėl, gal buti visai „nepriešinga garbei ir teisingai taikai“ atiduoti talkininkams visą Vokietiją, Berlyną, kaizerį ir visus galus, kaip nebuvo „priešinga garbei“ rusų bolševikų parduoti visą Rusiją vokiečiams. Priguli viskas nuo to, ką vokiečiai suprantą garbingu ir teisingu).

Vokiečiai protestuoja prieš kaltinimus žiaurume. Esą įsakytą kariumenėms gerbti privatinį žmonių nuosavybę ir gyvybę, nenaikinti nieko, kas nėra iš kariško atžvilgio reikalinga naikinti. Kartais naikinimai neatbutinai reikalingi ir teisėti. Kur prasikaltimai prieš tarptautiską teisę pastebėta-ten prasikaltusieji vokiečių kareiviai nubausta.

Vokiečiai užginčija, kad jų povandeniniai laiveliai šaudo į talkininkų pagelbinius (mažus, prikabinčius kožname laive, kad skenstant laivui būtų ant ko išsigelbėti) laivelius su besigelbstinčiais keliauninkais. Vokiečiai kviečia talkininkus pavesti tą apkaltinimą trečiųjų teismui. Vokiečiai taikos pageidaujami net pasiuntė savo povandeniniams laiveliams paliepimą neskandinti talkininkų keliauninkų laivus. Bet negali renčyti, kad visi laiveliai viršininkai tuojau tą paliepimą žinos (nes kai kurie tebėra toli jūroje; iš dalies teisinga vokiečių pasarga; bet vėl ir „žinantieji“ galėtų sakyti nežinoję, todėl neišpildę sulig prisakymo).

Vokiečiai permainingai šalies konstituciją (pamatinius įstatus, valdymo tvarką). Nuo šiol kancleris (ministerių pirmininkas) prigulės ne nuo kaizerio, bet nuo Reichstago (parlamento) atstovų. Parlamentas tegalės paskelbti karę arba taiką, ne kaizeris, kaip seniau buta.

Tvarka, vadinasi, bus šiek tiek panaši, kaip yra Britanijoje. Todėl valdžia veda šias taikas korespondencijas vardu Vokietijos žmonių, ne kaizerio (rods, kaizeris visai neminima paskelbime, nenorint jo užgauti, del švelnumo, bet prasmė aiškesnė yra ta, kaip paduodame). Pasirašo vėl tas pats užrubežiui dalykų ministeris Solf, Berlyne, 20 spalio, 1918 m.

Ką atsakys prezidentas - nežinome. Spėja spauda, kad prezidentas pasitars su talkininkais ir neužtylės, bet duos pilnesnį atsakymą. Tečiaus reikalaus nuo vokiečių pilno pasidavimo.

Aišku tik vienas dalykas: derybos apie taiką dar nepairo, varoma toliau. Vokiečiai neatsisako griežtai, bet parodo daug nusizėminimo ir, galima tarti, prisipažinstą karę pralaimėję. Ko reikalauja talkininkai-nežinoma. Dabar vokiečiai dar nėra tiek nuandę ir parėję, kad ant visko sutiktų. Pilno pasidavimo reikės laukti. Ar bus palaukta, ar tuoj mėginta susitarti-pamatyti. Kviečiame tēmyti „Išėivių Draugo“ sekančius numerius. Taikos tarybų pažangą visad minėsim plačiau ir pilniau

Peiktini Apsireiszkimai.

BELLSHILL. Jau minėjome, kaip 12 metų vaikas įsilaužė į kriautuvę ir už tai iš viešo egzекutoriaus gavo kiek ten rykščių. Pasekmė blogo auginimo ir blogos priežiūros. Štai dabar tame pačiame miestelyje policija suareštavo šaiką bernuką, suaugusių vaikežų, kurių tarpe pora lietuvių. Kaltinama, kad jie išlaužė keletą kriautuvių ir pasivogę kiek ten kokių gerybių. Policija apie vidurnaktį aplankė keletą lietuvių stubų, įieškant prasikaltėlių, ko del nemaž kas išsigando. Viskas pasibaigė tuo, kad vaikežai nuteista patupėti kalėjime nuo 30 iki 60 dienų, po to gi tikriausiai bus paimti kariumenėn. Vaikų išdykavimas jau ne pirmą kartą apsireiškia, o tokiaime amžiuje jau nelab galima pataisyti, kas seniau sugadinta. Auga į miškinius liauferius, labiau padykusius neg ubago paršeliai.

Pradžią visų išdykavimų neretai paeina iš nepriežiūros ir tėvų pataikavimo. O kartais patį tėvą vaikų išdykumui pritaria. Kitas mažas vaikutis skundėsi, kad jam motina liepusi eiti anglių vogti.

Keletas lietuvių moterų, paugusių merginų ir vaikų nutverta bevagiant ropes. Rods, už keletą pensų tų ropių galima pasivalgyti į valias, bet kai kam, matomai, vogtos ropės išrodo gardesnes. Nesąžiningumo ir bolševikizmo banga apima daug lietuvių, ypač moterų, kurios eina „parsinėsti kelių“, lenda į daržus ir tt.

Kitos dvi moterėlės pasiėmusios svetimus bilietukus (sulig kurių gaunama iš Parish Council pašalpos) nuėjusios atsiėmė savo ir nesavo. To negana, su svetimais bilietukais nuvyko ir kitą kartą pašalpų įieškoti. Čia ir įkliuvo it vilkas: tol avis vogė, kol piemenis skuros nenunorė. Dabar teismas ir gėda.

Teisinasi vargu, neturtu. Rods, vaginėjimas tų vargų nepalengvina nė neprašalina. Kol kur prisitaikiusi ant kelių pensų vertės ir su baime pasivogs-tuo pačiu laiku paėmusi kokią darbą daugiau užpelnytų. O kai įkliuna, tai greta gėdos dar gauna palydėti nemaž skatiko ant pabaudų. Vietos gyventojai, vidutiniškai imant, kur kas už lietuvių sąžiningesni, pradeda labiau „pols'us“ neapkensti, skaityti už kokių tai laukinių kručių ir vagių veislę. O tas vėl pasunkina tų pačių lietuvių padėjimą ir vargus. Vėl, kartą pameginus, jau toliau prie nesąžiningumo įprantama ir vagystę jau neskaityta už vagystę. Kad ir visai vargo jokio nėra-ir tie vagišauja. Pavogs grašio vertės menkniekių-rodos dvarą pelniję, užganėdinti.

Vogta žolė gyvulio netukina. Vogtas daiktas, koks jis nebutų ir nuo ko nebutų-irgi žmogui ant naudos neišeina. O bjauru visienis.

Negalima, tai regint, tylėti. Reikia noromis-nenoromis šaukti: daugiau sąžiningumo! Bukim kultūriškais su-tvėrimais, o ne afrikonais-kručiais. Su teisybe galutinai toliau nukeliausi ir pergrįžti bus lengviau. Jei vargas-jis vagystės nepateisina. Vargą lengvinti reikia kitokių, sąžiningų būdų įieškoti.

Imant svetimą menkniekį kitas sau sprendžia: tai menkniekis, mažas dalykas, mažai kaltybės. Bet atminkim, kad nė vienas vagis nepradėjo vogti nuo įsilaužimo į svetimą svirną ar nuo išvedimo svetimo arklio. Pradėjo vagiant adatas, degtukus, papirosus, saldinius ir tam lygius menkniekius. O baigė jau ant rubauninkysčių, tankiai sujungtų su žmogžudyste.

Todėl lietuviai privalo pasisaugoti nesąžiningumo, turi svetimo jokio, kad ir menkiausio dalyko, neimti. Ir neimti ne tik nuo kaimino-susėdo, bet visvien, ar iš kriautuvininko ar iš kompanijos, ar nuo valdžios, ar nuo bil ko.

LONDONAS. Atėjus žiniai, kad vokiečiai pristoję ant visų pr. Wilsono sąlygų, by tikrai taiką daryti, Londono gyventojai rods, iš proto išėjo. Iki 4 val. ryto šaukė, rėkė, giesmes giedojo, kad jau bus taika. Ugnis (fire-works) leido. Žmonės iš miegų pakilę, manė, kad vokiečiai užpuolė. Visi išbėgo ant gatvių basi, be kelnų arba ir be kitų rubų dalių. Kareiviai motoruose, vežimuose važinėjo linksniuose, žmonės paskui juos bėgo. Laikraščius godžiaus graibstė negu auksą. Už laikraštį mokėjo po 1/-2/ ir 3/ šilingus. Taip tai žmonės yra ištroškę taikos.

Buvo kvorterinis parapijos mitingas. Medegiškai stovis nei pagerėjo, nei pablogėjo. Visi džiaugėsi: dabar išpuošta bažnyčia, padėka klebonui už tokį užmanymą išreikškė plovimu delnų. Papuošimas kaštavo £162-12. Pinigai jau beveik visi sudėti. 6 d. sp. buvo balius pasidžiaugti išpuošta bažnyčia, atnešė pelno £18-10-11½. Žmonių buvo kaip kaju prigrusta. Klebonas visiems, kurie aukėjo pagražinimui bažnyčios, dovanavo savo potografiją, ba jau girdi išmokėjęs visas savo skolas.

Ir tie, kurie ne aukėjo ant bažnyčios, bet atsilankė ant baliaus gavo dovanas gražius altoriaus paveikslelius.

Jau nekuriuos musiškius paleido iš kariumenės: V. Degesį, J. Šteinį, A. Gliaudauskį ir P. Pakirstį.

Neseniai krito karės lauke a. a. P. Dunaitis, J. Stasiulevičius ir J. Beinoras. St. Staniulis buvo sužeistas ir gavo gazų. Žaizdos išgijo, bet nuo gazų dar neatsigriebė. Pr. Straškauckas irgi užnuodintas gazais, pusetinai serga ligonbuyje Prancuzijoje. P. Peikauckas jau kelintas mėnuo ligonbuytyj serga nuo nuovargio ir raumatinizmo. Jo.

GLASGOW. 20 d. spalio po palydų Blaivybės Dr. svetainėje turėjome susirinkimą del daugybės reikalų. Kalbėjo kun. A. Šveistrys. Pirmiausiai pranešė kas link paleidimo iš armijos angliakasių, kokios „Grade“ yra angliakasiai paleidžiama ir kad tuo turi pasirupinti pačios moteris, sužinojusios su savo vyrais kokios katras yra klesos ir tt. Priminė daug nesmagių tarpe lietuvių apsireiškimų, perspėjo lietuvius laikytis ramiai visokiuose reikaluose ir nesirodyti kokiais ten „bolševikais“.

Kalbėtojas taipgi prisiminė apie mokimą mažų vaikučių ir suaugusių. Kaip pranešė kalbėtojams, kad vaikučių jau atsilanko ant vakarinių pamokų virš 60, o toliaus tikisi sulaukti daugiaus. Suaugusius ragino kiek kas išgali mokytis lietuviško rašto. Neku-riems net prižadėjo suteikti dovanas, katras išmoks iki Kalėdų pasirašyti tikrai savo vardą ir pavardę, bet tik tiems, kurie nemoka visai rašyti. Priminė keletą žodžių apie jaunomėnę. Manoma kas naujo pradėti su augusiais jaunuoliais bei jaunuolėms šioj šalyj, bet apie tai bus vėliau.

Po prakalbu Sąjungos kuopos nariai turėjo susirinkimą Sąjungos reikaluose. Po daug pasikalbėjimų nutarėme paaukauti £2, „Iš. Draugo“ spaustuvei del kalėdinio numerio arba kitiems spaudos praplatinimo reikalams. Beja, glasgoviečiai jau ne pirmą kartą aukauja palaikimui katalikiškos spaudos. Narys.